

KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, 945 01 Komárno, Rákócziho 36/34, vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

I. forduló

Beküldési határidő: 2025. október 20.

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma: I.
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve, címe, e-mail-címe, telefonszáma:	Regisztrációs kód:

Az első fordulóban Vámbéry Ármin életével, munkásságával és utazásaival kapcsolatos feladatok sikeres megoldásához a Küzdelmeim című művét ajánlom irodalomként. A Délvidékhez és Vámbéry Által érintett mai országok területéhez kapcsolódó feladatok megoldásához földrajzi atlasz és az internet különféle forrásai ajánlottak. A Vámbéry Ármin Földrajzverseny oldalán elérhető „segédanyagok” menü szintén hasznos forrásanyagokat rejt a feladatok megoldásához.

1. Ki vagyok én?

Olvassátok el figyelmesen az alábbi 10 „rejtélyes” idézetet vagy jellemző mondatot, és találjátok ki, hogy kiről vagy miről van szó! Írjátok mellé a megfejtést! (10 pont)

A) Ő volt az, aki a világgal az érintkezést fenntartotta, atyám pedig a tanulószobájában ülve, őrizte a házat.

MEGFEJTÉS:

B) Ő csupán tanulni akart, kereskedni vagy csapolni azonban már túl világi dolog volt neki.

MEGFEJTÉS:

C) Ők akaratlanul is vérszívó emlékként kúsztak végig gyermekkori álmaimon, néha szó szerint.

MEGFEJTÉS:

D) Ő volt az első keresztény ember, akit csodálattal néztem – ő adott nekem egy ezüst húszast is.

MEGFEJTÉS:

E) Ő volt az, aki meggyógyítani próbált..., de a lábam végül csak roppant egyet, én meg elájultam.

MEGFEJTÉS:

F) Ő előbb a játszótársam volt, aztán a tanítványom, majd egyszer úgy meggyomrozott, hogy az anyja alig tudta lefejtetni rólam.

MEGFEJTÉS:

G) Ő nem volt sem rosszindulatú, sem lusta, de a munkához mégsem fűlt a foga.

MEGFEJTÉS:

H) Ők azok, akik péntek délutánonként az utcánk előtt vonultak, s piszkosan, betegen adták oda a kenyeret az italért.

MEGFEJTÉS:

I) Ő volt az, akitől héber nyelv tanításának fejében kosztot kaptam, és tőt is kellett volna tanulnom tőle használni.

MEGFEJTÉS:

J) Ő mondta nekem: tanulnod kell, hogy doktor lehess – és a tudós apád lelke él benned.

MEGFEJTÉS:

2. Isztambuli totó

Az alábbiakban 10 tesztkérdést olvashattok Vámbéry Ármin isztambuli utazásával (tartózkodásával) kapcsolatban. A négy-négy lehetséges válasz közül jelöljétek meg kérdésenként azt az egyet, melyet helyesnek vélték! (10 pont)

1) Melyik országon keresztül utazott Vámbéry Isztambulba?

- (A) Ausztria
- (B) Szerbia
- (C) Görögország
- (D) Franciaország

2) Honnan indult Vámbéry az isztambuli útra?

- (A) Pozsony
- (B) Bécs
- (C) Pest
- (D) London

3) Mi volt az első jelentősebb állomás a Balkánon, ahol hajót váltott és tengerre szállt?

- (A) Belgrád
- (B) Várna
- (C) Galac
- (D) Bukarest

4) Mi volt Vámbéry fő célja az isztambuli tartózkodással?

- (A) kereskedés
- (B) katonai szolgálat
- (C) nyelvtanulás és keleti ismeretek elmélyítése
- (D) követi megbízatás

5) Milyen körülmények között élt Isztambulban?

- (A) a brit követségen luxusban
- (B) egy dervisrendi kolostorban
- (C) török családok vendégszeretetéből élve, rendkívül szűkös anyagi körülmények között
- (D) egy német iskolában, tandíj fejében

6) Milyen nyelven tanított és tanult Vámbéry Isztambulban?

- (A) török
- (B) perzsa
- (C) orosz
- (D) örmény

7) Isztambul melyik városrészébe költözött, miután Husszein Daim pasa házában tanítói állást kapott?

- (A) Pera
- (B) Galata
- (C) Kabatas
- (D) Sztambul

8) Kik segítették Vámbéryt az isztambuli évei alatt?

- (A) angol misszionáriusok
- (B) az oszmán udvar
- (C) európai diplomaták
- (D) török tudósok, hivatalnokok és írástudók

9) Milyen nehézséget említ meg Vámbéry isztambuli életével kapcsolatban?

- (A) éghajlati viszonyosságokat
- (B) nyelvi elszigeteltséget
- (C) megélhetési nehézségeket és a betegségeket
- (D) az angol hatóságok zaklatását

10) Milyen ruházatban járt Vámbéry Isztambulban?

- (A) keleti viseletben, mint a helyiek
- (B) francia polgári ruhában
- (C) magyar nemesi díszöltözetben
- (D) katonai egyenruhában

3. Címkirakó

Fejtsétek meg, hogy mely Vámbéry-művek címe rejtőzik az egyes betűhalmazok mögött! Figyelem: az összes mű címének minden betűje szerepel a feladványban, de össze vannak keverve! (15 pont)

1. ÉNAETTOKTBARHÖRE
2. ETIRSIAIMÜÉKNDNDÉ
3. VÉSÉLÉNYÁNRAZSDÁOLANMEIMPESIRAIMB
4. NYELETUGATÚRÁKUTALJKEN
5. WÜRDTSCHISC-SCHEURBÖRTKHESTAENTEUCH
6. ÖZDISKÉSIÁRUBANP-ÁZNHÁERVÁT
7. AGSÁLGYKEMAGDÁSEYARTKAREÉSAPOAZÉSE
8. GBÖAMLCSSÁJÉLŐYARAGÉN
9. MAXAZLÁIZIÁZSDBX.SZAAN
10. IRÉNDIAIÉMTÜESNDK
11. AVAKOKÉSUNAÉGRONHZETIEMSE
12. MIEZKDEÜLM
13. LEPEKETIÉELKTKÉ
14. KZÉTAZP-SIÖÁZUÁAIS
15. MAÓZÉGÖRÖEGYEK-TAARÉTÁRSZSYSTEM

4. Fogalomfordító

A következőkben 15 fogalommal találkoztok, melyeket le kell fordítani és/vagy meg kell magyarázni. A fogalmak Vámbéry Ármin első keleti utazását (az isztambuli tartózkodását) érintik. (15 pont)

- A) dervis
- B) mohamedán
- C) orientalisták
- D) efendi
- E) pasa
- F) Café Flamm
- G) Galata
- H) Pera
- I) Kabatas
- J) medresze
- K) kaftán
- L) fez
- M) khodsa
- N) Fényes Kapu
- O) szultán

5. Délvidék

A következő feladat a Délvidékkel, illetve annak szerbiai részével, tehát a Vajdasággal foglalkozik. Válaszoljatok meg a kérdéseket! (15 pont)

- 1) Melyik mai országok területét érintete a Délvidék?
- 2) Mekkora a Vajdaság területe km²-ben?
- 3) Melyik három nagy földrajzi egységre osztható fel (történelmileg is) a térség?
- 4) Melyek a Vajdaság legfontosabb folyói? (legalább három említése szükséges.)
- 5) Melyik a legmagasabb pontja a Vajdaságnak, mekkora a magassága, és melyik hegységhez tartozik?
- 6) Milyen éghajlati zónában van Vajdaság, és milyen időzónát használ?

6. Országjáró

Olvassátok el a következő, Vámbéry Ármin utazása során meglátogatott, mai ország területéről szóló jellemzést! A zárójelben lévő számozásokat és meghatározásokat behelyettesítve sikerül megszerezni az összes pontot, valamint megfejtethetitek azt is, melyik ország területén járunk. (10 pont)

Ez az ország (**1. az ország neve**) egy hatalmas, száraz vidék közepén terül el, ahol a tájat jórészt sivatagok (**2. a legjelentősebb sivatag neve**) uralják, s a forróság nyaranta szinte égeti a levegőt. A ritkás növényzettű tájon csak néhol bukkan fel egy-egy oázis, ahol az ember és a jószág egyaránt pihenőt talál.

Az ország határain belül alig akad természetes vízfolyás; az egyik legfontosabb folyó (**3. a folyó neve**), amely keletről nyugat felé kanyarog, életet visz a sivatagba, és évszázadok óta az itt élő emberek vízforrásul szolgál. A folyó mentén zöldellő övezetek alakultak ki, s ezek adnak lehetőséget a mezőgazdaságra, amit a szélsőséges éghajlat egyébként kevéssé támogat.

A területet északról egy hatalmas, sós tó (**4. a tó neve**) partvidéke érinti, míg délnyugati részén meredek, hegyes vonulatok (**5. a hegyvidék neve**) emelkednek, elválasztva a szomszédos országoktól. A keleti határ mentén már a közép-ázsiai hegyvidékek előterébe lépünk, de az ország mégis inkább síkvidéki jellegű.

A föld mélye különösen gazdag ásványkincsekben: a két fontos energiahordozó (**6. az energiahordozók neve**) bősége és kivitele az ország gazdaságának fő mozgatórugója. S bár a lakosság száma és népsűrűsége (**7. az ország népsűrűségének nagysága**) viszonylag alacsony, az energiahordozók jelenléte stratégiai jelentőséget ad a térségnek.

A településhálózat ritkás, a főváros (**8. a főváros neve**) a sivatag peremén épült ki, modern és monumentalista építészeti jegyekkel, fényes márványburkolatokkal, amelyeket a kormányzati épületeken különösen előszeretettel alkalmaznak. A városkép tiszta, mértani rendben szervezett.

A régió múltja az ősi karavánutakhoz kötődik, és egykor a Selyemút részeként fontos csomópont volt, ahol kultúrák, nyelvek és áruk keveredtek. Itt található az egyik legrégebbi oázisváros (**9. a település neve**) Közép-Ázsiában. Ma már zártabb világ, de őrzi az ősi nomád hagyományok emlékét, s a mai napig élénken él a lovakhoz, különösen egy nemes, helyi fajtához (**10. a lófajta megnevezése**) való kötődés.